

ספר
עסק הארזים

ח"א וח"ב

ספור

מראשית דרכי האינקוויזיציה בספרד עם נוספות
הדבש מקורות העת ההיא מאת א. ש. פרידמברג

זכצת ולא עתק מחורגנס בלשון ערבי הנהוג להודיע לדור
את זוק העתים אשר היו בו אבותינו מלפנים וברוך
שנה עתים ומחליף את הזמנים, מאתי יפה שעה
ס"ט

נדפס

פה בלכתא י"ט"א

שנת תר"נה לפ"ק

איסור השגת גבול כנר ידוע

א נצאמיר מאזי וייהו וקאעד יזווי קדאמו אז מא גו לבאב
 קבת אזי מחבוס סבסטין פיהא , א נאמור פתח אז מגלק א
 באב , א דכתר אכד א פנוס בידו וקלו פלי ירוח עלה שגלו
 ומן בעד סאפא פלי ירגע , עלה תל מא הבן מלייאן דוד ורוואיית
 א פווייא וזשפוט קאעדא פטפטט מכוו אבוס מוואסאזאט משקוקין
 ומכוומין ומכלאיין עלא נמד ואחד מרייאן מלרוב ומפשוך וגו
 מביין ונקמאיית דס מא פלל בינו עיונו משתומין סער ראשו מביין
 סית סיבא מביינא בינו , בהאיית רגלו וארגלו , משחובין וברגפא
 וברעדא נלא א דכתר צובו ועלה כל שופס א מוכיפס תנחל סילי
 וברה ירוח ויסדד ומן גוואת א גמא אזי עלא וגו מחדר דמוט
 ויקול הא האדה הווי סבסטין א גבור ? והאיית אפלא כל א גבורים
 בעסירתנא פי קל בלד שלי תרסוהא א מהאפין ואהל א פתן
 ועדמוהא , יא מיף ? בני ליון היקרים המסולאים בפו איך נחשבו
 לנבלי מרש מעסה ידי ונר ? ? פי דאך א וקת עלג שיאח ואחדה
 מן גיבו ודהילגו אז קוקתו מנשא , וכלא במנאכיר אנפו מנשו , ומא
 שאף מן א ארוואיית כל עמה א וניע אנתבה ופאק מן סבאחת
 א מות שלי נאבו עליה וגאעאחתו ופאכאחתו א עלימין ותחגר ובלע
 סווא ונאח פי לומ א רפיס שווייא מאי , מפאלני בעיניהא קאעדא
 תמרקי , א דכתר האן נקטלו בוונט פומו שווייא שראב ודאך א מין
 רדת רנא עלינו ועיונו קאמו יזוון מתל צווא א קנדיל במאדס א נב
 א סבי משו , ולאבת אוול מא שז א גמא שלי עלה וגו אכבהל
 כתיר ועיונו פתמו ונדא ימרק , וקלב א דכתר מא בוונטו ונמיט
 מפאלנהו

מפאלנהו קאמו ירתעדון , ומן כהרת אמתנארו נאח א ואקפין קדאמו
 ונאח מן ונט קלבו וקאס יעדד ויקול קימת " רבי יסודס הלוי .
 והיך

איך יערב לי אכול ושקות , בעת אחזה כי יסחבו הכלבים את
 כסיריך ? או איך מאור יום ימי שתוק לציני , בעוד אראס
 בפי טורבים פגרי בשריך ? !
 כל סס האדה מא הוא מתגרב באדן א וניע דאך א הין פפת
 עינו יריד יסוף מני הוא האדה הווי מן לדקאנו ומן מארשינו א
 מתנעיין פי כל נמא ומאשיין כל תבדיל פי כל מנאייר , דאך א
 מין א דכתר שז א גמא מן עלה וגו . . . .

יוליאן ! נאח א וניע אנשא , סבסטין סמי , נאח א דכתר
 בווקת באח איד יעמו א בארדא וקא יא ווילי אזי שפתוך פי
 כל שופס א מוכיפס , טיישי יא אבן אכיו , אזי שפתני פי כל שופס
 האדה , נאוובהו א וניע אד סאיית קווא קלבו ומא כשפתו אז
 סרכוס כל צוקא משי , ויוליאן מא קדר יווקף רומו וקאס יבכי בכא
 א שדיד עלה עמו א מסכין

יוליאן מא קדר יווקף בעד אז רומו מן צונאן קלבו ואמתנארו
 ובכאחו א שדיד , סבסטין אשאו עלה איס סיבת אז עמק הארויס
 ואיס נאבך ליהון ואשכוו הוא שנגך פי קל סכאן א כלס האדה ?
 יוליאן קלו אמהל עליי ואראנאפך עלה כל ומדי , והמד אז צונאן
 קלבו ואחכאחו וקאו לו מעלוס סנדך אד מן יום 'שלי' שופסו
 רנוותי אנקמסת מן א דווייא גמלתו עלא קלבו לאחיית מן עלה חיאת

א שאלה על כל דוגייה וכוונתי הפתח והדורר עלה מאות א פאדרייה
 ואגלגליהוס א קטע לחגל האבד א תאר וא[אסתנקאס מנהוס,
 הוא אסתנקס קהל א דס מש חבווי והל יוס לאר לי אגפער
 סנא, מן יוס שלי סייבתו לא עמק הארזיס ומן הדאף א יוס
 למד הל סין תחייב כל דוגייה, ומחייב סתי אה א מוס מן פיוני
 לחגל אסתופי אה דס חבווי מן יד קאטלינו חית לוס דמוס חבווי
 מעייפין סליי מן הל ארזייה א מלעונא הארזי, ווי וי איה פאר
 מלו א ארז מן דמוסנא, פיהא דס חבוונא א גלילין אדרי סלמו אה
 ארווחאסוס לל פוח עלה קדושת סה"ת עלה אסתאנתוס והסד
 אהה אבהאסתוס וכל יוס מן מודת סקר ואחד קאעד סתיה
 במנאיר הל צאמין לחגל אכמל סמלובו, ועלה חלי א אסווד
 שופתו חד כל צאמין גחבוק ליהווי ונחפפת סע א מקדישין אהל
 קומנא, עיוני אהפת אה עדאבך ומה גוונת אי ולא כשפת אה
 כפייאנת אוללחד אבוואבך ולמלכתבא משהוס לשרף האדס איכסר
 קלבי צוונטי לאגו דהמאתי מתל צמר א מגאטר חית אנה להס מן
 לחמך ועלס מן עלאמך וסחקו אה עלאמך ולחמך מתל חוחאס
 א עתקייית שקשו בדנך ולס אפקו יא וויל לי, מן האדס אף עיוני
 שלי כופתו כף חטיש ? ומן סמט הדאטי כף אסתלא
 בעד ענדך וקת יא אבן חלי שלי תצבי סליי ותסדד עלה עמך
 א מסבין שלי סתעאדב כנפס א מססורס, ולאכת קלבי עלה ביתי
 קאעד יתה שלי סייבתוסו גפלאהתאנס, לא ויתוסוס ולא ברכותוסוס,
 וכיף אסתי לאעייאוי א מסכני ? וכיף ילפון אסווס חבני א ומיד
 פט

מני יערפא, ויפסמו אד.
 יוועיטו אדי יקלך וימלי פי יי יחודי ומן לאר יחודס מלע ? ופני |
 ופני יעלמכו וימאשיעו באמא, וימשי בדרוב אבהאסתו א קדוסיס
 א ובצראייטו, ? ומני ידליכו ויפסמכו בסורת
 יוליאן גאוונכו רקד נפאך ולא ס, אנה אגד לביתך
 לאב, ואנה אסלי אה אעייאך א מסכה, ועלה אבנך אכלי צאי
 ועיני פלינו ואכדכו פטי אה עמק הארזיס, אעלמכו ואדליבו
 ואפסמכו בצריפת א ופי תוראתו ואמאנתסו, ייך
 לא ! לא ! יא אבן חלי אהא לך תסתענג, אסווי הל אי מן
 ניר וקת לא יבון סווי גאסל בעדו ומה ענדו ק, יכלי לכלחס
 מסתורין גוונת קלבו ויבאך סרנא, ותנכאך א סתראנא ינא ונכפיי
 גסיענה, חית אנה אערפך טבעו, סווי לכו קלבו ווסיע ומן א
 אוויר יפסס, ולא יבון מה יקדר יסלס ברוחו ואתלפא סווי אשך
 ינגאב גוונת א פנאיר, האוולי ומני יערך אסלון תאיוני ינא, ואחדת
 הייא שלי אעלבה סך יא אבן חלי יבון תמלפלי צה אדס כאן תרקד
 וסריה אה רומי ועלאטי פי קבל מה אסוופס, לא יבון תערפכו
 האדס סרנה אה לימא ידכל בעמר למסס ועשרין סנה, חית דאך א
 וקת יקדר יכבי סר, מליס אערף שלי ראיית יכבר ויגיר לרנא ומן רומ
 אבהאסתו יוורת, וסגליילשו תקדמכו ותכברכו בעיון א גלאמין וא
 רייאסא, דאך א סין תאכד לך וקת ותערפכו ותדליכו מני סוה ומני
 חוס וידינו ומאי אבוע איה סוה, ומאן סנפפת פטי וישוף צויה
 סדיד כל דוגייה ויקדר יחסל ליסו ונימו ויסווי גללו פי תיכאס
 ומא

ומא ינאד פי כל מזידה א רדיח . לא הווי ידיר זאן עליהום
 לידהבוסו מן א דוניח לכל ארעין א זאמין א האבמין נוואת
 א ארן , דאך א וקת תבייף עלאמי א מטהוקין אדי הנאכד תארהא ויפרח
 קלבי אדי שאף אסתנקחס , וזכרת אב א מזיוע ולמספי יא אבן
 אבי עליך תני ! ! זאחס א אלה אנה מאנר אהלף אדי גמיע
 ונלאייקך תמאן רומי , נאובו ויליאן בווקת אדי זלא לא ידו עלא
 קלנו א מנאטר וזדי קאעד ינשא וינחס . ולאכת פרד עלבאייח
 אטנע מן ענדך יא עמי א עזו איש ענדי נישאן ועלאמא לארווי
 לא אבנך לאנל יאמן בזלאמי וינדקוס ?
 סבסמיון עמו נאזוכו לא יא אבן אבי לא תבון בפרד אנה אעלמך ניאחי
 ואערפשו וזלניו ופחס , להאדי ארנוך נאווסי קמיני וזוילי פי א
 צווא אדי פי ידך , ויליאן מאן צווא ונאווסהן לקמין , א וניע א
 א סבין פתחה ופלה לל קמין א מתלוכא פי א דמוס , וקווא
 רומו ומילו וקעד עלה פראשו ושא א לביבי מן עלה קלבו וממן
 זביעו פי דמו אדי קאעד יגרי מתל א מאי וזור עלה א קמין
 לא לוחס תרתיב עזרתשו , ותחת א נישאן האדא רסס פי א כתבי
 הל כלאס "מן ענד א יהודי סבסמיון אבן יואן אבן פערנאנדא אבן
 יואן די זבילאה הווי האנוס רבי שמוש אברבנאל לאבנו " פעדרא "
 הווי שטען בתכמל לו כמסא ועשרין סנה " ערף א הן הא קמין
 אבון היי אס לא ? אסמע אבני יתאדיב אבון ודאך , א מין תרך
 וסייב לא שריעת אסך .
 מסמוד לל ויליאן מתל א הנארה עלה הל . אף א מוכיף האדא
 לא

לא זכא ולא נל דמעה , חית מסך בדנהו רנשא וקלבו מאת פי
 ונמו לא עגל דאווא א זרבאת עמו א מפאוך קא פי עקלו מא דאס
 מא ראיית יעיש מן הל זרב , לא פלי ימות אסמן מן ינל עייב
 ויגר עדאב , חית צעד אכוס קדאמהו כתרה עדאבאת אדי ראייתין
 יעאלדבושו ומא ירתפון מנהו לימא תמלע רומו . עיון תניחוס מפתוסין
 ומפתכרין פיהא ואחד לל תאני ומתל אדי קאעדיון יעמון עלאמא
 ונישאן אדי פסמו ואחד פי א תאני לאכת ללו סבות , עלה גאלא
 ויליאן שאף עיון סבאשיון . עתמו ומסכתהו רנשא עלימי , וא מות .
 לל דיישו עלינו ופקס מן שפאפו אינסמע כלאס אצמא וסיך . כל
 א קמיני האדי ומתאצפה ענדך שא מא יבבר אבני ומלבלוייא ויבון
 לא סאך אבני וקא מני קתל אבויי . תנאזוכו ותקול לו ומשא
 לאשא אהשתהו הייח ומסת א רודיח " ה"י נקוו ויניע יואן , א
 מוכיפא וא מוכיבא , ועליך תפתש אד דמו א זכרי מן ידיו
 קתלינו ותנאף מן ונט . . . . , א מסקון צעד מא זלן לא כלאמו
 מסבתהו א רנשא זור כס דקיקי לל יתמארב ויחא א מות , מן צעדא
 נר חנרא עלימא ורומו רנעת לענד א זאלקתא צמוד א מקדסין
 בתקתל מקתולינו אנקתל ושא אסס ואנובו מא בהדל , ויליאן מסתווחס
 ומסבות ומרתנף וקע עלה גאד עמהו א מאייית ובשפאפהו צוות
 אלא נרמאת קלבו , פי דמוצ א חנרא נסל לא דמו א נאמד ועדד
 סעדיד א מר ולאכת פי גפלאתאנא אינסמע חס ואחד אדי קאעד
 ידק פי א זאב , חית א נאמור רנע לינו ומאן סתעגל וקונא לא רומו
 ומחא דמועו ועקד לקמין וכלאסא פי חלנו ורד תאני מרה צווסהו
 לעמו